

tíðindablaðið

Útgevart: p/f sosialurin

Ábyrgdarblaðstjóri: Jan Müller

Politiskur- og fyrirtaksblaðstjóri: Krisjan Dahl

Blaðfólk: Høgni Djurhuus, Dagny Joensen og Jóhann Mortensen

Uppseting: p/f sosialurin. Prent: p/f pressan 1981

sosialurin

Argjavegur 26
Postsmoga 76,
3800 Tórshavn
telefon 11820

Sannleikin um uttanlandsskuldina

TÁ SEINASTA landsstýri sat varð uttanlandsskuldin gjørd til nakað ræðuligt. Tey samlaðu netto uttanlandslánini vóru tá umleið 900 mió. kr. ella slakar 20.000 kr. fyri hvønn íbúgva.

HAVA VIT í huga, at í 1959 vórðu 190 mió. kr. tiknar í láni uttanlands, so vóru umleið 900 mió. kr. ikki rættuliga nógv í 1980. Tær 190 mió. kr. í 1959 vórðu nýttar til endurnýgging av fiskiskipum og umbygging av fiskiskipum, til útbygging av landsvegakervinum, til ravnagnsútbygging og til útbygging av telefonverkinum.

LÁNINI, SUM vórðu tikin í sjeftiárunum fóru til umleið somu endamála. Tey fóru til nýbygging og umbygging av fiskiskipum, til útbygging av landsvegakervinum, til ravnagnsútbygging og til útbygging av telefonverkinum og í rættuliga stóran mun til nýbygging og útbygging av fiskiskipum og umbygging av fiskiskipum á landi. Her eiga vit ikki at gloyma íløgurnar til fiskaaling og annan nýggjan idna.

LÁNTØKURNAR uttanlands í sjeftiárunum skaptu í rættuliga stóran mun nýggj arbeiðspláss bæði á sjógv og landi. Lánini fóru í rættuliga stóran mun til fiskiskip og virkir á landi sum skaptu eitt stórt tal av arbeiðsplássum. Hesar lántøkur lögdu grundarlagið undir tí økta og stóra framleiðslu- og útflutningsvirðinum vit hava í dag. Tær lögdu somuleiðis grundarlagið undir teimum inntøkum sum landskassin hevur í hesum árum.

oddagrein

OG HETTA VARD gjørt til nakað ræðuligt av teimum flokkum sum í dag sita við ábyrgdini og til fyri skjótt fyra árum síðani sótu í andstöðu. Men í teirra stjórntíð er uttanlandsskuldin økt úr umleið 900 mió. kr. uppí 2,2 mia. kr. Roknað uppá hvønn íbúgva í landinum er talan um eina øking í sløkum 20.000 kr. uppí stívlaga 50.000 kr. Og tá hetta árið er úti verður uttanlandsskuldin 3 mia. kr. og fyri hvønn íbúgva verður talið tá 60.000 kr.

AV TÍ ØKTU uttanlandsskuldini er bert ein litil partur farin til figging av fiskiskipum, fiskiídnaðarvirki- um og øðrum idnaðarvirki- um, og tað vil siga, at uttanlandslánini, ið eru tikin seinastu árinu ikki hava skapt nýggj arbeiðspláss í tann mun, sum uttanlandslánini, ið vórðu tikin í sjeftiárunum.

SAMGONGUBLØÐ, eitt nú Dimmalætting, heldur fram við at júka niður í fólk, at orsøkin til vøksturin í uttanlandsskuldini er tann, at tað hevur verið neyðugt at taka nýggj lán uttanlands, fyri at gjalda gamla uttanlandsskuld frá undanfarnu samgongu. Til hetta er fyri tað fyrsta at siga, at landskassin bert átti ein part av uttanlandsskuldini.

ANNARS ER TAÐ mæn úr enda í annan. Øll vita, at skulu vit konvertera ella gjalda eina gamla uttanlandsskuld uppá 900 mió. kr. við at taka nýggj lán uttanlands, so er ikki neyðugt at upptaka 2,2 mia. ella 3 mia. kr., men tær somu 900 mió. kr. So einfalt er hetta.

Spurningar til Mjørka- dalsovastan

Á fundi í farnu viku fyri politikarum og blaðfólk- um fingur tygum settan spurning um, hvat samband herstoðin hevði við føroyskar myndugleikar.

Tygum svaraðu ikki spurninginum, men »fys- tu« illsliga, at tit gjalda skatt og toll. Tygum vita helst ikki, at tit njóta eins

gott av samfelagsins funktiónum og vit onnur. Var eg tygum, so hevði eg ikki torað at reynt hatta við tollinum við ein- um einasta orði.

Mær er komið fyri oyrað, at mjørkadalsmenn eru óførir at »skaffa« fólk tollfria vørur. Her hugsu eg serliga um hi-fi, foto-

og videoútgærð. Eg havi ferð eftir ferð sæð her- menn í skundi bera vørur úr hernaðarflogferum yvir í helikoptaran á flog- vøllinum í Vágum uttan nakað sjónligt tollfrelt.

Amerikumáður, sum starvaðist í Mjørkadali, segði mær einaferð, at hann kundi fáa allar t.r.

Privatiseringin í Tinganesi

At tað er valár, gongur týðiliga fram av tí skriv- ing, sum hevur tikið seg upp, serliga ímillum sam- gongumenn.

Allir vilja vaska hend- ur, sum maðurin á sinni. Úrslitið av tí kenna vit, tann óseki var tann, sum mátti líða.

Søgan endurtekur seg, týðiliga gongur hetta fram í greinini hjá Hilmar Kass í Dimmalætting fyri tús- dagin tann 8/5 1984. Har Hilmar avdúkar, hvussu stóru rossahandil er farin fram í Tinganesi hesi sein- astu árinu, men tverri, tað ber ikki til hjá Hilmar Kass, heldur enn nøkrum øðrum av samgongu- monnum hansara at vaska hendur.

Gerðirnar og avleiðing- arnar, sum koma at sviða hjá Føroya fólk eru prógv nokk.

Hilmar visir á hvussu SAMBANDSFLOKK- URIN og FOLKA- FLOKKURIN hava stund- gið hævðini saman og av- greitt áhugamál hjá hvørjum øðrum.

Teir hava brúkt prin- sippið »Tú ein litlan, eg ein stór«. Og hesum hevur sjálvstýrisflokkurin

stiltigandi sitið og hugt at.

Páll Vang, landsstýris- maður ættaður av TVØR- OYRI hevur sambært Hil- mar, framt tað, at hval- bingar hava fingið trolara. Tað er gott gjørt, og eigur hann takk fyri hetta, fyrr var illa, at ikki okkurt skuldi koma á skaftið.

Men sjálvandi, prisurin var høgur, tí sambært somu keldu, fingur brøður løgmans og viðhaldsfólk hansara sersømdir, men álvaratos, er tað nú bara teir, sum hava fingið sers- ømdir, tað verður áhuga- vert at lesa frágreiðing løgmans, tí FØROYA FOLK hava krav uppá at vita sannleikan.

Hesa seinastu avdúking Hilmar Kass's kann løg- maður ikki lata sita á sær.

Men við øllum hesum hulduspæli aftanfyrri jarn- tjaldið í Tinganesi, gong- ur týðiliga upp fyri meg og onnur við, sannleiksorð Torbjørn Poulsens í Ting- anesi í august 1982.

»Alt ber til, tað skuldi líka verið Tveroyri, tá fer jarnstjaldið í botn.«

Samstundis má eg kon- statera, at har Páll Vang av Tveroyri, veruliga hev-

politisk viðmerk- ing

ur gjørt nakað fyri hval- bingar, gjørt tað, sum vit høvdu væntað av honum, tað kann ikki sigast tað sama, tá tað viðviki trol- aramálum hjá bygda- monnum hansara, tá sveik eisini sambandsflokkurin.

Uttan iva hava hævðini verið stungin saman, men við einari aðrari ætlan.

Nakrir av Føroya bestu sjómönnum høvdu í ætlan at umbyggja Leiv Øssur- son, fingur avtalu við løg- mann um málið, fóru til Tóshavn, høvdu við, val- evni hjá sambandinum og formannin fyri yvir fyri løgmanni at visa álvara, tað er neyðugt.

Løgmaður virði teimum sjálvt, um avtalað var, virði teimum ikki tíð og fólkaflokkurin hevur enn einki gjørt við málið.

At samgongan ikki slitaði hesaferð er greitt, tað ræður um sum longest at krógva tann rassa- handil, sum fer fram aftanfyrri jarnstjaldið á Tinganesi.

Tó ikki ein sosialisering men ein óhugnalig privat- isering við hjálp frá sjálvstýrisflokkinum.

Sverre Midjord

vørur, honum lysti, uttan at gjalda toll, bert hetta var sent um sendistovuna í Keypmannahavn.

Loyvi mær tí at seta tygum hesar spurningar:

1: Hvussu ber tað til, at mjørkadalsmenn kunnu selja føroyingum tollfria vørur?

2: Verður øll vora, sum kemur til landið við hernaðarflogferum og her- skipum, tollað sum aðrar vørur?

3: Er tað gjørligt hjá t.d. amerikamonnum at fáa vørur tollfria til Fø- oya, um tær koma um amerikonsku sendistovu- na í Keypmannahavn.

Hesir spurningar eru, sum tygum siggja, hvørki politiskir ella hernaðar- ligir, so eg vóni, at tygum svara mær her í blaðnum. Gjaldstovan er væl- komin at supplera svar tygara.

Biði tygum orsaka at eg ikki skrivi fulla navn mitt undir. Eg eri bangin fyri, at verða skirdur komm- unistur og at verða skrá- settur sum fimta kolonnu- fólk.

Vinarliga Sjórdi

Apropos tollmál. Talu- ura hersetingarvaldsins Dagblaðið, plagur ofta at nýta okkurt sitat um hentar býttlingar. Eg

kenni annað sitat: »Or- dener hængur man på idi- oter«. Eg kundi hugsað mær at vita, um onkur grammur starvsmaður á

gjaldstovuni eisini hesa- ferð minnst til at krevja toll av hesum »býttlinga- spjældrum«.

Vaknið!

Eitt aftursvar til. Regin Jespersen.

Fyri tveimum ella trim- um árum síðani varð sjón- leikurin Haturfuglar, eftir amerikanska rithøvundan Arthur Miller, framfördur her í Føroyum.

Tianverri kann ikki sig- ast, at fólk hava lært av hesum leiki, tí hatrið hevur sjáldan havt betri kor enn júst nú — hetta markleysa hatri, serliga vent móti russum, og serliga stuðla av Dagbla- ðinum og av ørvitisknokk- um, ið krógva seg aftan fyri ein »kristnan« ham.

Vit hava so nógv dømi um hetta sama fyrirbrigdi gjøgnum mannaseguna.

Eg kundi nevnt in- kvistitið, ella heksa- jaktina í miðeldini, Hit- ler'sa forfylging av jøðum og kommunistum, for- fylging av øðrvísi hugs- andi í sovjet, og »reyða heksajaktin« í USA. leidd av McCarthy.

Serliga hetta seinasta

dømið passar væl til tað, sum Regin Jespersen, politistur í Havn, skrivur í Dagblaðnum 9. mei.

Tað mesta av greinini er gamalt uppafturhitað soð, frá Óla Breckmann (tað er nú so nógvur ferðir upp- afturhitað, at har eksist- erar ikki ein einasta vita- min eftir i). Men eitt nýtt er, sum sjálv Óli Breck- mann ikki higartil hevur torað at nevnt, sjálvst um ein mangan hevur kunnað lisið tað millum reglurnar, og tað er innfering av Berufsverbot í Føroyum. Regin Jespersen sigur, at tað kanska ikki er so demokratiskt, men tó hent og trygt, um vit høvdu Berufsverbot.

Ikki veit eg, hvat fyrr- verandi bóllar í Havn hava lært á politiskúla niðri. Valla er tað um demokrati, men heldur hvussu teir best kunnu lemja ungdomin av, um hann ger vart við, at hann er til.

Viðvíkjandi russum í Føroyum, so hava, mær kunnugt, allir teir polit- isku flokkarnir (eisini